

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Spes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

quo ad alius suscipit Baptismum. Sextum, tempus, quo quis suscipit Eucharistiam. Septimum, quando forte sumitur martyrium. Octavum, quando magnum à Deo accipis beneficium. Nonum, quando audis aliquem contra Deum blasphemantem. Decimum, quando gravi urgeris tentatione, praesertim odii Dei cum periculo consensus, nisi ad Deum per amorem te convertas.

12. Num. 2. Mihi placet doctrina Azor. tom. 1. lib. 9. cap. 4. quæst. 1. circa finem, qui docet hoc præceptum Charitatis impositum fuisse ob justificationem impij; solum igitur tunc obligare, quando impius, quia Sacramentum Penitentiae non est in promptu, non habet aliam viam, qua se justificet nisi eliciat actum contritionis, quæ semper aliquo tandem modo actum amoris Dei super omnia dilecti involvit. Consequenter igitur, & indirecte ratione suæ justificationis ad actum charitatis Fideles obligantur. Vide supra, cap. 1. §. 1. num. 10. Vbi idem loquens, modus mihi placuit de præcepto actus Fidei, & Spei. Nam per ibidem dicta, & confirmabitur hæc Azorij doctrina, & impugnavi poterunt tempora modo assignata numer. præc.

Num. 3. Confirmatur, quia licet communis sententia Doctorum doceat, dari præceptum speciale de amando Deo in illis verbis, Dileges Dominum Deum tuum, & alibi, tamen non ignobiles Doctores docent, hoc præceptum non esse speciale, & speciali tempore implendum, sed generale imbutum in omnibus præceptis. Sicuti secundum præceptum de dilectione proximi non est speciale, sed in Decalogi præceptis contentum; nam propterea dicitur, in his duobus præceptis, id est, in dilectione Dei, & proximi, Universæ lex pendet, & Propheta; & qui habet præcepta mea, & servat, ille est, qui diligit me; & Plenitudo legis est dilectio. Si enim qui servat præcepta, diligit, qui quæ diligit, servat; jam unum ex his continetur in alio, & consequenter præceptum Charitatis indirecte solum, & ratione alterius obligabit.

13. Num. 4. Probabilis ergo, & ratissima sententia est illorum, qui negant Fideles initio usus rationis, (sic Castropalaus, tom. 1. tract. 6. de Charitate, d. 1. p. 4. num. 2. cum Azor. Val. Sanch. Suar. Coninck. ab eodem cit.) Et sine vita, (sic idem ibidem, n. 9. cum Azor. & Sanch. ab eod. cit.) obligari ad se convertendos ad Deum, illum amando. Ponere enim eiusmodi obligationem, quæ certe fundamento solido non innititur: nihil aliud est, nisi scrupulos ingerere, non quidem indoctis, quia hi ad eam obligationem minus advertunt, sed doctioribus, &c. Lege Castrop. Azor. Sanch. mod. cit. Hactenus Tamb.

14. Et sane, Baroni, quandoquidem præcitos Authores absque dubitatione legisti, & legisti item alios Doctores ex Schola S. Thom. valde favere prædictæ doctrinæ, ne dicam, eam aperte docere, inter quos Cajetan. unus ex tuis sapientissimus Thomista docet 2.2. quæst. 186. art. 2. ad hunc modum: Intra limites præceptorum communi modo servandorum, servatur dilectio Dei super omnia. Et Jo. Henric. Augustimanus, qui in Sum. 9. 9. Hispanæ, sed in Latinum fideliter translatus, sic ait: Probabilior, & magis litteralis intelligentia de amore Dei est, intelligi hoc præceptum debere transcendentaliter, respectu aliorum præceptorum, ita ut, quamvis sit ab aliis distinctum, tamen eius observantia includatur in custodia cæterorum. Quandoquidem, inquam, hæc legisti, cur solum in meum Decalogi Authorem tam durus invehis? Hæc de Charitate.

Legatur denique Tamburinus lib. 2. in Decalog. c. 2. §. 1. de obligatione actuum Spei.

15. Num. 1. Spes virtus Theologica, &c. In peccata commissionis contra ipsam, alterum per accidens, id est, Presumptio, alterum per defectum, id est, desperatio.

Num. 2. Dixi Commissionis, nam ad hoc contra ipsam peccatum omissionis: estque omnis peccatum contra ipsam beatitudinem eo tempore, quo arguitur necessitas sperandi. Id quod quando sit, colligitur ex diversis, c. 1. §. 1. à num. 8. de necessitate actus Fidei; cum, si in eodem casibus, in quibus arguitur actus credendi, arguitur etiam, & sperandi, nimirum per accidens, & indirecte, nonquam autem directe, & per se. Ita Layman l. 1. d. 1. tract. 2. cap. 2. n. 1. Sanch. in Decal. l. 2. c. 33. n. 3. legem Castrop. tom. 1. tract. 5. de virtute Spei, p. 4.

16. Hactenus Tamburinus de necessitate actuum Fidei, Spei, & Charitatis; quæ cum dicit, tollitur actum exercitium, quandoquidem frequenter, quam alii, eos actus multiplicari, contendit. Ad hoc te qui, indirecte id faciedum esse, monet, dicit, non esse faciendum? & orote, utineas compunctum actuum harum virtutum juxta sententias prædictorum Authorum, quorum quique suum tempus prædictis actibus definit, & confer cum illo actuum numero, quos indigitat noster Author; nam certe, nonies multo plures elichos, quam illos.

Non alia igitur ratione illa omnia, quæ Baronius brevibus illis, atque incisis verbis attribuit Tamburino, quispiam refelleret, nisi naviter perpendendo, quæ ex ipso exscriptimus. Unde is merito potuit legere illas sive clausulas, sive verba esse, quæ inveniuntur in actus virtutum ipsam velle, manifeste ostenditur. Sapissime obligari per accidens, & indirecte præceptorum. (Item illa,) quia multoties occurrit, alios nos elicare aliquos actus, qui necessarii sunt pro actu actum fidei. Et illa (ex his duo num. 9. dicta facile colligitur) quorum primum erat, sapissime per accidens, & indirecte scilicet actus adjuncti obligari Fideles, &c. & cetera (de actu fidei ex necessitate medi &c.)

Adverte autem, te non debere esse ita rudem, & hoc per accidens intelligas, quasi contingenter, seu accidentaliter, & non necessitate sed eo modo, quod prædictoripse, & doctissimus Azor, à quo delumpta hæc doctrina, se explicat; juxta frequentissimum modum loquendi Doctorum, id est, per alium, seu consequenter, seu in alio, seu ex necessitate, quæ in alio continetur.

Præterea de Charitatis actu notentur illa verba (Præceptum Charitatis est generale imbutum in omnibus præceptis.) Hoc, Baron, est tollere, ponere nimirum illud imbutum in omnibus: & illa ex Christo Domino (qui servat præcepta diligit, quique diligit, servat) jam unum ex his continetur in alio; si ergo toties Fideles diligere ex vi Charitatis debere nosse Authores dicunt, quoties alia præcepta debent implere, sequitur me diligere, & fere in singulis horis, quia in singulis occurrit non raro præcepta servanda.

Uramur item alia ratiocinatione, seu minus complicatione. Aliud longe diversum est, allicere, tollere præceptum aliud, illud transferri. Tollit, qui neminem obligat ad eliciendum actum, quem aliquod præceptum requirit. Transfert, qui ad illum actum eliciendum me obligat quidem (unde non tollit) sed obligat, ut eliciatur occasione alterius præcepti, quod non posset compleri sine illo actu.

18. Inò si id, quod dicimus, recte intelligatur, non est proprie transferre, sed designare tempus, & occasionem exercitui. Patet id ex Authoribus citatis modo à Tamburino; nam, dum Valentia vult, actum Fidei elicendum esse, quando quis obligatur exterius Fidem confiteri, non tollit præceptum, sed assignat tempus executionis illius. Et quando Ledesma vult, eundem Fidei actum esse elicendum, quando quis debet Confessionis, & Communio- nis Sacramenta suscipere, præceptum non tollit, sed definit tempus, & occasionem, in qua ille Fidei actus est exercendus, &c. Ita nos, cum dicimus actum Fidei elicendum esse, quando obligamur servare alia præcepta, quæ sine actu Fidei exerceri nequeunt, non tollimus præceptum, sed assignamus tempus. Ex quibus vides, eum, qui censuratur Tamburinum, censurari etiam debere Valentiam, Ledesmam, illòsque alios citatos, certe Theologorum lumina.

19. Dices hæc Propositio: Fideles non tenentur unquam vitæ suæ tempore elicere hos actus ex vitæ præceptorum, videtur male sonare. Nec male sonare tantum, sed etiam videtur tanquam scandalosa jam fuisse damnata à Sanctissimo Pontifice Alexand. VII. in decreto edito anno superiori 1665. die 4. Septemb. quo damnantur saltem ut scandalose, plures propositiones, inter quas, ipso primo loco, hæc damnatur.

Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum Fidei, Spei & Charitatis ex vi præceptorum divinum ad eas virtutes pertinentes.

Ergo non est defendenda.

Resp. Nec nos defendimus: Dicimus enim tenetur Fideles scilicet, hos actus elicere ex vi divinum præceptorum Fidei, Charitatis, & Spei; sed tempus eos actus exercendi esse quando servanda sunt alia præcepta. Unde posito quod Deus præcipit, ut hi actus elicentur, quando alia præcepta servanda erant, noluit præcipere, ut in super separatim elicentur ex præcepto. Excipe juxta supradicta illum actum Fidei, qui est de necessitate mediæ.

Atque ad extremum dico, authoris nostri nomine, illum, pro sua in Sedem Apostolicam observantia, ei decreto se per omnia submittit: Quod si fortassis olim ante Decretum quidquam scripserit, quod, sive quoad rem ipsam, sive quoad modum loquendi, videri possit cum illo minus consentiens, illud non aliter, quam juxta ipsius Decreti mentem accipi & intelligi omnino velle.

Explicatur magis illud (per se.)

20. Dices iterum, hoc ipsum videri inconveniens, affirmare non per se, sed per aliud, seu in alio hoc præceptum obligare. Resp. Si nos diceremus, præceptum Charitatis, verb. grat. per se, simpliciter, & absolute non obligare, sane videretur inconveniens, sed nos eum S. Thomas mox proferendo, semper id dicimus cum addito, sic, (non per se, sed in alio) quo pacto includimus illud (per se) non excludimus; & sensus geminus est, quod ejusmodi præceptum per se in alio præcepto invenitur, ibique obligat. Sicuti præceptum attentionis in orando, per se obligat (in communiore sententia) licet obliget in alio, id est, in præcepto orandi; sic nos dicimus, quod præceptum Charitatis (Sicuti etiam Fidei, &

Spei) maxime obligat per se, sed in illis aliis præceptis, quæ impleri nequeunt sine actibus dictarum virtutum. Quare in substantia præcepti ab opinione communi non dissentimus, nisi forte in modo loquendi, qui tamen loquendi modus, sustinetur ab aliis Doctoribus, ut videbis mox num. meo 24. & 25. Et, cum etiam usurpetur à S. Thom. non est, nisi valde commendandus: sic enim habet Sanctus Doctor.

21. S. Thom. Tercio Charitas, (ait 2. 2. q. 44.) est præcipua in omnibus virtutibus, ad quas ordinantur præcepta; si ergo de Charitate dantur aliqua præcepta, debent poni inter præcepta præcepta, quæ sunt præcepta Decalogi, non autem ponuntur; ergo nulla præcepta sunt de Charitate danda.

Et paulo post: Ad tertium dicendum, quod omnia præcepta Decalogi ordinantur ad dilectionem Dei, & proximi; & id præcepta Charitatis non fuerunt commutanda inter præcepta Decalogi, sed in omnibus includuntur.

22. Quia autem ex eo, quod præcepta hæc includuntur in aliis, colligit non adesse absolute, & simpliciter ejusmodi præcepta? Pari ergo modo ex eo, quod dicimus, hæc præcepta obligare, & item observari in aliis, quis colligere recte poterit, ea absolute, & simpliciter non obligare, seu non observari, atque adeo (ut cavillatur Baronius) ea tolli?

23. Hic etiam idem confirmemus ex aliis Doctoribus apud Leandrum in decem Decalog. præcept. tra 2. 4. d. 2. quæst. 18.

An præceptum dilectionis Dei obliget per se, cum quis contritionem peccatorum habere tenetur extra Sacramentum?

LEAND. **A**ffirmant communiter Doctores omnes, obligare quidem hoc præceptum toties, quoties quis contritionem habere obligatur, eo quod hæc sine actu Charitatis perfecta obtineri non possit. Vnde solum erit difficultas inter eos, an obliget tunc per se, an solum per accedens ratione contritionis.

Negat tunc obligare per se Azorius, &c. quem citat & sequitur Thom. Sanchez. Ita etiam Filliucius, Sylvius, Agidius, Diana.

24. Et paulo post. Alii contra dicunt, obligare quidem per se, non per accedens, eo quod tale præceptum institutum est, tanquam remedium ad justificationem impii. Ergo per se tunc obligat ad elicentiam sui actus. Addunt, quod contritio est actus elicentus à Charitate; ergo quoties quis ad contritionem per se astringitur, etiam per se ad elicendum Dei amorem. Ita tenet expresse Bonac. quem citat, & sequitur Trullench. sic etiam Navar. Cajet. Toler. Sà, Valen. Philare. Granad. & expresse Rocaful. qui Rocaful. addit rationem. Et ratio est, inquit, quia hoc præceptum includitur in contritione; & quamvis quidam asserant, tunc obligare per accedens, tamen verius alii dicunt, obligare per se, quia tunc per se est necessarium habere actum charitatis, quod per se includitur in actu contritionis. An tunc committeret quis duo peccata, non elicendo actum contritionis, Sanchez. & Filliucius dicunt, non committere duo, quia non ratione sui, sed ratione alterius obligat actus Charitatis. Ego tamen duo peccata committere, existimo, quia agit contra duas virtutes Penitentia & Charitatis.

Ita ex Rocaful. Leander, qui tamen hoc ultimum non approbat; sustinet enim ipse cum Sanchez, & Filliuc. committi unum peccatum, quia licet duo sint præcepta, sunt in ordine ad unum finem, &c.

Bbb 4

25. Adver-